

Hvordan kan man strategisk arbejde med overturisme i en by som København?

Jørgen Ole Bærenholdt

Professor i Samfundsgeografi & Turismeforsker

Forskningsgruppen Mobilitet, Rum, Sted og Urbane Studier (MOSPUS)

& Center for Turismeforskning

Institut for Mennesker og Teknologi

Roskilde Universitet

Et par indledende spørgsmål at tænke over

- Rejser du selv på ferier til andre byer ude i verdenen?
- Hvor foretrækker du at overnatte i de byer, du besøger – i centrum?
- Har du ændret rejsevaner de sidste år – og er det ændringer som vil fortsætte?

Turisme og byudvikling er dybt forbundne

- Et dominerende vækstparadigme i både turisme og byudvikling
- Men turisme er også en del af hverdagslivet:
 - vi rejser selv ud
 - vi er 'turister i egen by' eller 'lokale turister' (København har stort opland)
 - vi møder folk på gaden, hvor vi knapt kan vide om de er turister eller lokale
 - vi forbruger og bruger byen sammen med turister og de bor i vores opgange (AirBnB).
 - Og derfor nævner Bydelsplan for Indre By også turister i mange andre afsnit end det om turisme...!

Larsen, Jonas (2019). Ordinary tourism and extraordinary everyday life: Rethinking tourism and cities. In T. Frisch, C. Sommer, L. Stoltenberg, & N. Stors (Eds.), *Tourism and everyday life in the contemporary city* (pp. 24–41). Routledge.

Overtourisme

Overtourism describes the situation in which the impact of tourism, at certain times and in certain locations, exceeds physical, ecological, social, economic, psychological, and/or political capacity thresholds.

Overtourism is ultimately a result of tourism strategies focused on volume growth, as currently pursued throughout the world, and it mostly reflects residents' perspectives on tourism.

Peeters, P., Gössling, S., Klijs, J., Milano, C., Novelli, M., Dijkmans, C., Eijgelaar, E., Hartman, S., Heslinga, J., Isaac, R., Mitas, O., Moretti, S., Nawijn, J., Papp, B., & Postma, A. (2018). Research for TRAN Committee: Overtourism: impact and possible policy responses, European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussels, p. 21 & p. 24.

[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2018\)629184](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2018)629184)

STUDY

Requested by the TRAN committee

Research for TRAN Committee -
Overtourism: impact and
possible policy responses

Policy Department for Structural and Cohesion Policies
Directorate-General for Internal Policies
PE 629184 - October 2018

EN

‘Five challenges associated with overcrowding’

1. **Alienated local residents**
2. **Degraded tourist experience**
3. Overloaded infrastructure
4. Damage to nature
5. Threats to culture and heritage

(McKinsey&Company and World Travel & Tourism Council 2017:
Coping with Success: Managing overcrowding in tourism destinations, p. 17)

‘...Perhaps we have allowed ourselves to **think too much about growth and not enough about the people....**’ Gloria Guevara Manzo, President & CEO, World Tourism and Travel Council, i samme rapport.

COPING WITH SUCCESS
MANAGING OVERCROWDING IN TOURISM DESTINATIONS

McKinsey&Company

Overturisme – gammel vin på nye flasker...?

- Overturisme et nyt begreb, som opstår omkring 2016-2018....
- Overlapper *til dels* med mange andre begreber inden for familien 'bæredygtig udvikling' og 'bæreevne' – men sætter fokus på den **subjektivt oplevede følelse af, at der er for mange turister** – og turisme handler om oplevelser...
- Kan både være **oplevet af de lokale mens også af turister** ('turistfælden')
- Opstår sammen med lokale protester og modstand mod turisme (Barcelona m.v.)

Colomb, C., & Novy, J. (Eds.). (2017). *Protest and resistance in the tourist city*. Routledge.

Russo, A. P., & Richards, G. (Eds.). (2016). *Reinventing the local in tourism: Producing, consuming and negotiating place*. Channel View Publications.

Hvad sker der i byer som København?

- Vi kender til strategiske indgreb i byer som Barcelona, Venedig, Firenze, Berlin og Amsterdam (restriktioner på AirBnB, regulering af adfærd i offentlige rum, ophør af markedsføring)
- Men også i byer som Dublin, Lissabon og Prag (sammenlignelige med København) er der tegn på overturisme – en overdrevet ‘touristification’ og ‘tourist gentrification’ – som betyder at lokale indbyggere ikke længere har råd til at blive boende i byen (Peeters, P. et al. (2018) Research for TRAN Committee...p. 173-175, 190-192, 203-204)
- Disse byer har (havde) ikke aftaler med AirBnB og den danske ‘bopælspligt’ - der hvor den gælder i København.
- Regulering i Kbh. gør allerede en forskel: Fastholde og håndhæve bopælspligt

Stockholm og København får pæn 'karakter'

- Om Stockholm: 'The high consideration of sustainability principles in strategic planning, the concrete measures taken, and the satisfactory results, show a high level of *awareness* (sic!!!) of overcrowding tourism issues in the current management of the destination' (Peeters, P. et al. (2018) Research for TRAN Committee...p. 219)
- Om København. 'In conclusion, local authorities and tourism stakeholders in Copenhagen show a high level of *awareness* about the threats of overtourism. *Measures* have been *taken* by governments and local stakeholders. However, *until now* they have resulted in *low impacts on overtourism*' (Peeters, P. et al. (2018) Research for TRAN Committee...p. 171)...

Planlægning og regulering kan virke – men hvad virker faktisk i København?

Five Tactics [eller er nr. 4 og 5 faktisk *strategier*???]

[0. + Uddan turisterne, f.eks. Cykling....., JOB]

1. Smooth visitors over time
2. Spread visitors across sites [...København 'localhood'...]
3. Adjust pricing to balance supply and demand
4. Regulate accommodation supply
5. Limit access and activities

(McKinsey&Company and World Travel & Tourism Council 2017: *Coping with Success: Managing overcrowding in tourism destinations*, p. 41)

København og WOCO verdenskendt for 'localhood' & 'redistribution' – men virker det?

- Kan planlagt vækst og (her social) bæredygtighed forenes?
- Er der brug for regulering af **overnatningskapacitet**, i Indre By eller i København? Her er det nødvendigt at handle i god tid, da allerede godkendte lokalplaner og tilladelser gælder. (15.500 hotelværelser i 2017, 19.000 i 2019 og allerede planer om 26.000 i 2030 Kbh, Frederikberg, Tårnby og Dragør, Københavns Kommune økonomiforvaltning)
- Paradoks: Den turist som bliver 'localhood' gæst, bruger (og slider) i højere grad de faciliteter, butikker, cykelstier, parker og andre 'hverdags-steder', de 'rigtige lokale' bruger, og kan derfor blive oplevet som nærgående (overturist) af de 'rigtige lokale'.
- Bør 'localhood' gæsten så betale turistskat....(findes i flere lande/byer)
- Andre lokale opfatter det som berigelse (og tjener måske på AirBnB udlejning) – men det er måske uden for Indre By?
- Er der brug for mere dybtgående viden om 'bylivet med turisme'???

København har allerede en turismestrategi, der bygger på vækst før - og efter - COVID.

Allerede betydelig vækst i antal overnatninger i København 2009-2019 (WOCO). Ligesom København både før og efter COVID havde/har strategi for yderligere turismevækst. Flere hoteller, evt. (allerede godkendt) 4. krydstogtterminal og udvidet lufthavn.

”UNWTO undersøgte i 2017 overturismen på tværs af Europa ud fra en række fastlagte parametre, såsom *antallet af turister pr. 100 indbygger i gennemsnit over et år, kaldet Tourism Penetration Rate (TPR)*, samt *antallet af turister pr. km² om året, kaldet Tourism Density Rate (TDR)*. Man målte væksten i flyankomster, så på Airbnb’s andel af de samlede indkvarteringsmuligheder, samt en række andre målbare forhold. Konklusionen er klar. København lander i kategorien som et af de steder i Europa, der har overturisme.”

Meged, Jane W. (2021). Overturisme – hvad er det og hvem har ansvaret? *Geografisk Orientering*, 51(4), s.25

Strategisk arbejde i Barcelona

Under ledelse af Barcelona's borgmester siden 2015 Ada Colau, turismeplan udviklet gennem en længere proces, som involverede og engagerede mange forskellige aktører:

Begrænsning af overnatningsudbud inkl. AirBnB.
+ budskab: Sikre involvering og deltagelse af borgerne.

Effekterne endnu usikre, fordi det – ligesom andre steder – er et spørgsmål om COVID pausen fører til de nye former for bæredygtighed og ansvarlighed, som turismeplanen foreslå, eller der sker en tilbagevenden til 'business-as-usual'

Barcelona Tourism for 2020

A collective strategy for sustainable tourism

Turisme
2020
Barcelona
PLA ESTRATÈGIC

Erfaringer fra Barcelona

Overturismen opstod ikke af sig selv – men var et resultat den *tidligere* meget berømmede og gennemførte strategi for at udvikle den post-industrielle by – i kølvandet på Olympiaden i 1992.

En strategi som også havde mange lokale vindere...

Strategien set mange steder, tre trin...

1. Kamp for en genrejse en by's kulturarv efter afvikling af industri
2. Byen bliver mere attraktiv først for beboere, så for turister
3. Overturisme...

Den strategiske skillevej

1. 'Lette taktiske' indgreb:

- sprede turister over året og i større byområder ved at promovere yder-sæsonener og yder-områder (hvilket alt andet lige let fører til en samlet turismevækst og mere 'pres på hverdagslivet')
- engagere lokalbefolkningen og de lokale (inkl. danske) turister
- uddanne turister

2. 'Tungere' strategiske indgreb:

- **stoppe væksten i overnatningsmuligheder** (alla Barcelona) gennem byplanlægning
- begrænse bestemte typer forretninger...???
- **begrænse (eller blot stoppe væksten i) transportkapaciteten** til og fra byen (koordineret med klimatiltag) – Regeringens (2021) *Tættere på* planlægger vækst i flyankomster fra 30,3 millioner i 2019 til 55 millioner i 2030...
- beskatte ophold i eller transport til/fra København (begrænser ikke nødvendigvis)

Delvist overlap mellem overturisme og klimakrise

- Klimakrisen på alle måder et meget 'større' problem end overturisme
- Nogle af drivkræfter bag problemer er de samme
 - økonomisk vækst, særligt fra 1950'erne (den antropocene acceleration) og voksende global middelklasses forbrug
 - inkl. vækst i international turisme fra 50 millioner i 1950 til 1 milliard i 2010* (UNWTO: 1,8 milliarder 2030)
 - turismens CO2 udledninger anslås til at udgøre 8% af de totale udledninger#
 - billigere flyrejser, flyrejser giver den største del af turismens CO2 udledning og nye teknologier/brændstoffer har ikke en chance for at slå igennem i tide...!
- **Nogle af de tunge strategiske indgreb (ikke de lette taktiske) vil bidrage til at modvirke både klimakrise og overturisme, fordi de begrænser den internationale turisme med fly**
- Strategiske indgreb kan synes umulige, men det umulige er det eneste realistiske
- Husk 80% af verdens turisme foregår ikke med fly – flyvning er luksus for en global minoritet.

* Steffen, W., Broadgate, W., Deutsch, L., Gaffney, O., & Ludwig, C. (2015) [The trajectory of the Anthropocene: The Great Acceleration](#), *The Anthropocene Review*, 2(1): 81-98.

Lenzen, M., Sun, Y., Faturay, F., Ting, Y., Geschke, A & Malik, A. (2018) The carbon footprint of global tourism, *Nature Climate Change*, 8: 522-528.

! Peeters, P. (2017) Tourism's impact on climate change and its mitigation challenges: How can tourism become "climatically sustainable"?, Delft University of Technology.

Hjælper en grønnere by på overturisme?...

Nogle konklusioner

- Overturisme – afhænger af hvem du spørger
- Regulering og planlægning virker allerede i et vist omfang
- Står København ved strategisk skillevej – lette versus tunge skridt (handle før vi kommer i Barcelona's situation)?
- Ikke vente på – men undervejs: behøver vi mere viden om hvordan Københavnerne lever med turismen?
- Overturisme og klimakrise overlapper – har vi ændret eller vil vi ændre vores egne rejsevaner i klimavenlig retning? Vil det hjælpe på overturisme?